



## วัฒนธรรมบริโภค

ของแรงงานรับจ้างในชุมชนชนบท อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

วัฒนา สุกกันต์ศิลป์

0120

เลขหนังสือ	118801	กฟ3	2543	ค.1
Bib Key	223766			
	19 ก 8. 2545			

## บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นความพยายามที่จะทำการศึกษาและทำความเข้าใจชีวิตความเป็นอยู่ พลวัตและการปรับเปลี่ยนของชาวบ้านและวัฒนธรรมของชุมชนคนไทยบนพื้นที่รอยต่อชายแดน ในภาคใต้ โดยมุ่งให้ความสนใจไปที่ปรากฏการณ์ที่เรียกกันว่า วัฒนธรรมบริโภคของกลุ่มชาวบ้านที่ทำงานรับจ้าง ซึ่งมีฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสังคม เครือข่ายความสัมพันธ์และชุมชน ขณะเดียวกันก็เป็นมนุษย์ที่มีความรู้สึกนึกคิด พยายามทำความเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นและพยายามดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้เช่นเดียวกับคนอื่นๆ โดยเฉพาะการประคับประคองและการปรับตัวเพื่อให้ครัวเรือนและชุมชนของตัวเองให้ดำรงอยู่ได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงและความผันผวนทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าแรงงานรับจ้างไม่ใช่ผู้บริโภคที่ไร้ความรู้สึกนึกคิด แต่เป็นคนที่รู้จักเลือก ให้ความหมาย ตีความ ใช้ประโยชน์จากสิ่งที่บริโภคตามที่ตัวเองต้องการ แต่ภายใต้สภาพสังคมและชุมชนที่ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ โอกาสและข้อจำกัดที่ไม่เท่าเทียมกันยังปรากฏและดำรงอยู่ กระบวนการสร้าง ตีความและให้ความหมาย(วัฒนธรรม)การบริโภค มีลักษณะซับซ้อนและปรากฏให้เห็นในรูปแบบต่างๆ เช่น การลงทุนในภาคเกษตร การศึกษา การช่วยเหลือกันและกัน การมีส่วนร่วมในพิธีกรรมและประเพณีของชุมชน การครอบครองสิ่งของเครื่องใช้ การแข่งขันในเชิงสัญลักษณ์ วาทกรรม การเปรียบเทียบ การให้ความหมายและความสำคัญกับความทันสมัยหรือสังคมภายนอกและความเป็นชุมชนชนบท การศึกษาชี้ให้เห็นอีกด้วยว่า การพิจารณาความรู้สึกนึกคิดและการให้ความหมายวัฒนธรรมบริโภคของแรงงานรับจ้างและชาวบ้านในฐานะเป็นส่วนหนึ่ง

(6)

ของการเปลี่ยนแปลง ไม่เพียงแต่จะทำให้เราเข้าใจปฏิกริยา การเปลี่ยนแปลงแบบแผนการบริโภค ปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนความเข้าใจและจุดยืน หรือท่าทีที่ชาวบ้านมีต่อกระแสการบริโภคสมัยใหม่ที่แทรกซึมเข้าไปในชีวิตความเป็นอยู่และในชุมชนเท่านั้น แต่ยังทำให้เรารับรู้ถึงศักยภาพในการปรับเปลี่ยนของชาวบ้าน พลวัตวัฒนธรรมและชุมชนชนบทชายแดนในบริบทของการพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงสังคมที่เกิดขึ้นในพื้นที่และในสังคมวงกว้างอีกด้วย

## Abstract

This research was an attempt to study and comprehend the mode of living, dynamics, and adaptation of local people as well as the culture of the Thai communities in the border areas of southern Thailand, focusing on the so-called phenomenon of consumer culture practiced by the type of local people who were hired to render certain tasks or services and whose status was a function of their social groups, networks of relations, and communities. At the same time, they were human beings endowed with thought and sensibility who try to comprehend what happened and to sustain a livelihood like others, especially the nurturing and adjusting for survival of their own households and communities in the face of economic, social, and cultural changes and fluctuations. The findings of the study indicated that those engaged in hired labor were by no means naive consumers, but rather could choose, define, interpret, and utilize what they consumed as they wished. But under the social and community conditions whereby inequalities existed and persisted in power relations, opportunities, and limitations, the process of forming, interpreting, and defining the consumer culture was complex and manifested itself in various forms such as investment in the agricultural sector, education, mutual assistance, participation in community rituals and customs, possession of material wealth, symbolic competition, discourses, as well as the comparison, definition, and significance

(8)

with respect to modernization or with regard to the outside world vis-a-vis the rural community identity. The study also pointed out that consideration of the thinking of the hired laborers and the local people and definition of their consumer culture as part of the changes not only would enable us to understand their interactions, changes in consumption patterns, problems, as well as their manners of comprehension and standpoints or the people's attitude toward the new current of consumption that has permeated their living and community - but would also apprise us of the potential for adaptation with reference to such people, cultural dynamics, and border rural communities in the contexts of national development and social changes locally as well as in the society at large.